

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 00032106

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: +380 (44) 298-65-55,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

На № 24/III-5 від 12.02.2025

Ліга страхових організацій
України
liga@uainsur.com

Про окремі питання здійснення діяльності
з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів

Національний банк України (далі – Національний банк) розглянув лист Ліги страхових організацій України від 12.02.2025 № 24/III-5 (вх. № 287/15311 від 13.02.2025) (далі – Лист) щодо окремих питань авторизації страхових посередників у Реєстрі страхових посередників (далі – Реєстр посередників) та повідомляє таке.

Національний банк вдячний за активну участь у доопрацюванні програмного забезпечення Реєстру посередників та інформує, що надані Лігою страхових організацій України пропозиції у питаннях 4.8, 4.14, 4.16, 4.18 Листа, будуть опрацьовані у встановленому законодавством України порядку.

Правові засади здійснення діяльності з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів визначено в Законі України “Про страхування” (далі – Закон), зокрема в розділі XII “Реалізація страхових та перестрахових продуктів” Закону, який введено в дію з 01.01.2025, та в Положенні про авторизацію страхових посередників та умови здійснення діяльності з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів, затвердженому постановою Правління Національного банку України від 03.01.2025 № 2 (далі – Положення), прийнятому для реалізації вимог розділу XII Закону.

Щодо питань 1.1–1.4, 1.7, 2.5 Листа.

Страховим агентом є фізична особа, фізична особа-підприємець або юридична особа, яка включена до Реєстру посередників, не є додатковим страховим агентом та здійснює діяльність з реалізації страхових продуктів від імені та в інтересах страховика за винагороду за реалізацію страхових продуктів на підставі договору із страховиком (пункт 57 частини першої статті 1 Закону).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна
Сертифікат [36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000](#)
Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722
від 21.03.2025 14:56

Додатковим страховим агентом є фізична особа-підприємець або юридична особа, яка включена до Реєстру посередників та здійснює діяльність від імені та в інтересах страховика за винагороду за реалізацію страхових продуктів на підставі договору із страховиком, якщо одночасно виконуються всі такі умови:

а) основним видом діяльності такої особи є здійснення іншої господарської діяльності, ніж реалізація страхових продуктів;

б) така особа реалізує страхові продукти як доповнення до товару (послуги), що реалізується (надається) нею в межах здійснення основного виду її господарської діяльності;

в) страхові продукти, що реалізуються такою особою, не передбачають страхування за класами страхування 10–13, 19–23, крім випадків, якщо такі страхові продукти є доповненням до товарів або послуг, що реалізуються такою особою в межах здійснення основного виду її господарської діяльності (пункт 14 частини першої статті 1 Закону).

Так, наприклад, доповненням до товару (послуги) може бути реалізація банком страхових продуктів щодо страхування предмета іпотеки та життя іпотекодавця під час страхування іпотеки, реалізація страхового продукту автосалоном щодо страхування наземного транспорту тощо.

Також слід врахувати, що страховий агент (субагент) не має права суміщати свою діяльність із діяльністю додаткового страхового агента в одного страховика відповідно до пункту 13 глави 2 розділу I Положення.

Таким чином, з метою здійснення страховим посередником реалізації страхових продуктів конкретного страховика укладається один договір між таким страховиком та страховим посередником:

1) як додатковим страховим агентом, якщо одночасно виконуються всі умови, визначені в пункті 14 частини першої статті 1 Закону про страхування, включаючи умову, що страхові продукти страховика реалізуються як доповнення до товару (послуги), що реалізується (надається) ним в межах здійснення основного виду господарської діяльності, або

2) як страховим агентом, якщо страхові продукти страховика реалізуються окремо / незалежно від товару (послуги), що реалізується (надається) ним в межах здійснення основного виду його господарської діяльності, або якщо частина страхових продуктів страховика реалізується окремо / незалежно від таких товарів (послуг), а інша частина страхових продуктів одночасно – як доповнення до такого товару (послуги).

Звертаємо увагу, що відповідно до частини першої статті 72 Закону страховий агент та додатковий страховий агент залежно від виду та його організаційно-правової форми мають право проводити діяльність за різними напрямками і можуть представляти інтереси страховика або як страховий агент, або додатковий страховий агент.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

Саме тому страховик, врегульовуючи правовідносини з особою, яка має намір здійснювати реалізацію його страхових продуктів, має самостійно визначити повноваження такої особи (залежно від напрямів діяльності з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів) та обрати вид страхового посередника з урахуванням економічної доцільності такої діяльності та обмежень, установлених Законом та Положенням.

Щодо вимог до діяльності зазначених вище видів страхових посередників, то додатковий страховий агент має право призначити особу, відповідальну за діяльність із реалізації страхових продуктів, яка відповідно до абзацу дев'ятого пункту 25 глави 4 розділу II Положення для цілей реєстрації страхових посередників відповідно до цього Положення прирівнюється до керівника з реалізації такого страхового посередника.

Зокрема, слід врахувати, що в абзацах третьому та четвертому частини другої статті 77 Закону визначено окремі вимоги під час здійснення діяльності з реалізації страхових продуктів страховим агентом (вимоги поширюються на керівника з реалізації та працівників з реалізації страхового агента) і додатковим страховим агентом (вимоги поширюються на керівника з реалізації додаткового страхового агента). Також слід врахувати, що додатковий страховий агент, страховий агент – фізична особа-підприємець, фізична особа та юридична особа, які не мають найманих працівників, не ведуть перелік працівників з реалізації (пункт 169 глави 18 розділу VI Положення).

Особа, яка має намір здійснювати реалізацію страхових продуктів, має право представляти інтереси кількох страховиків та укладати договори доручення з кожним із страховиків (виступати мультиагентом¹), з реалізації різних видів страхових продуктів та напрямів діяльності, визначених частиною першою статті 71 Закону.

Щодо питань 1.5–1.6 Листа.

Формування державної податкової і митної політики належить до компетенції Міністерства фінансів України, тому Національний банк на виконання доручення Прем'єр-міністра України щодо виконання положень Закону² підготував та направив на Міністерство фінансів України пропозиції щодо перегляду та приведення у відповідність до Закону положень Податкового кодексу України³, уключаючи питання операцій, що не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість при здійсненні діяльності

¹ Страховий агент, додатковий страховий агент, який здійснює діяльність з реалізації страхових продуктів від імені та в інтересах кількох страховиків за винагороду за реалізацію страхових продуктів на підставі договорів із такими страховиками є мультиагентом (підпункт 5 пункту 2 глави 1 розділу I Положення).

² Доручення Прем'єр-міністра України від 18.02.2022 № 58548/1/1-21 щодо виконання положень Закону згідно з пунктом 1.4 плану організації підготовки проєктів актів та виконання інших завдань, потрібних для забезпечення його реалізації.

³ Лист Національного банку України від 19.05.2022 № 33-0005/35172.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

страховими посередниками (абзац перший підпункту 196.1.3 пункту 196.1 статті 196 розділу V Податкового кодексу України).

Національний банк послідовно підтримує необхідність унесення змін до Податкового кодексу України з метою його приведення у відповідність до термінології та підходів Закону.

Пропонуємо враховувати, що в договорі зі страховиком визначаються тільки повноваження страхового агента, додаткового страхового агента.

Право на діяльність (виконання трудових обов'язків, функцій) з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів мають особи, які відповідають вимогам, установленим Законом, та включені до відповідних переліків працівників з реалізації або до Реєстру посередників, і відповідно остаточно статус (вид) страхового посередника визначається після внесення запису про нього до Реєстру посередників.

Щодо питань 2.1–2.4, 2.6 Листа.

Страховик має право реалізовувати свої страхові продукти через страхового агента та додаткового страхового агента, які внесені до Реєстру посередників (частина перша статті 77 Закону).

Страховий агент, додатковий страховий агент здійснює свою діяльність з реалізації страхових продуктів від імені та в інтересах страховика на підставі договору із страховиком, укладеного відповідно до законодавства, з урахуванням особливостей, визначених цим Законом (частина друга статті 77 Закону).

Перелік інформації, що зазначається у договорі між страховиком і страховим агентом / додатковим страховим агентом, визначений у частині третій статті 77 Закону.

Договір починає діяти не раніше дати внесення запису про страхового агента, додаткового страхового агента до Реєстру посередників. Договір між страховиком і страховим агентом / додатковим страховим агентом може включати таку умову припинення його дії як виключення інформації про такого посередника з Реєстру посередників.

Отже, повноваження страхового агента або додаткового страхового агента виникають на підставі договору зі страховиком (страховиками), який може містити положення щодо відкладальної обставини набрання ним чинності відповідно до частини першої статті 212 Цивільного кодексу України, і страховий посередник матиме право здійснювати діяльність з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів на підставі такого договору після внесення запису про страхового посередника до Реєстру посередників.

Слід врахувати, що згідно з частиною дванадцятою статті 89 Закону договір страхування повинен містити інформацію про страхового посередника, якщо він укладається за посередництвом такої особи (наприклад, найменування

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

страхового посередника), без чіткої вимоги законодавства про зазначення у договорі страхування реквізитів такого договору. Водночас інформація про страхового посередника, яка надається клієнту до укладення договору страхування, визначена в статті 88 Закону.

Порядок укладання страховиком договорів зі страховими посередниками має бути визначений внутрішньою політикою (процедурами, положеннями) такого страховика щодо порядку взаємодії та співпраці зі страховими агентами, додатковими страховими агентами, субагентами, які страховик зобов'язаний розробити, затвердити, запровадити та регулярно переглядати відповідно до частини восьмої статті 77 Закону.

Також слід враховувати, що в договорі зі страховиком визначаються повноваження страхового агента або додаткового страхового агента для подальшої авторизації такої особи у встановленому законодавством України порядку.

Зі свого боку, право на діяльність (виконання трудових обов'язків, функцій) з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів мають особи, які відповідають вимогам, установленим Законом, та включені до Реєстру посередників.

Отже, для здійснення діяльності з реалізації страхових продуктів страховика страховим агентом, додатковим страховим агентом, субагентом необхідно спочатку укласти договір зі страховиком або страховим агентом, що визначить повноваження таких страхових посередників, а потім авторизуватись у Реєстрі посередників.

Щодо питань 3.1–3.10 Листа.

Відповідно до частини третьої статті 84 Закону організацію навчання керівників з реалізації та працівників з реалізації страховика, страхових агентів, додаткових страхових агентів, субагентів забезпечують страховики.

Страховик може передати свої повноваження, передбачені цією статтею [щодо навчання осіб, які здійснюють діяльність (виконують трудові обов'язки) з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів], щодо субагента відповідному страховому агенту за умови дотримання таким страховим агентом вимог, передбачених статтею 84 Закону.

Отже, передача страховиком права проведення навчання своїх працівників з реалізації страховому посереднику, крім випадку, визначеному частиною третьою статті 84 Закону, не передбачена.

Слід врахувати, що страховик зобов'язаний здійснювати контроль за відповідністю діяльності страхового агента, його керівників з реалізації та працівників з реалізації, додаткового страхового агента, його керівників з реалізації, субагента, його керівників з реалізації та працівників з реалізації вимогам Закону, інших актів законодавства, що регулюють діяльність з

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

реалізації страхових продуктів, протягом строку дії договору з таким посередником (частина сьома статті 77 Закону).

Вимоги щодо проходження навчання особами, які здійснюють діяльність (виконують трудові обов'язки) з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів, а також підвищення кваліфікації таких осіб (не менше одного разу на три роки з дня реєстрації в Реєстрі страхових посередників або внесення до переліків працівників з реалізації) визначені в статтях 83, 84 Закону, якими зокрема передбачено, що:

1) навчання та підвищення кваліфікації такими особами, отримання підтвердження необхідного рівня знань здійснюються в порядку, визначеному Положенням;

2) тривалість навчання має становити не менше 15 годин на рік (частина четверта статті 83 Закону).

З метою реєстрації в Реєстрі посередників первинне навчання страховий посередник зобов'язаний пройти в страховика, який відповідно до вимог Положення буде здійснювати реєстрацію та вносити запис про такого страхового посередника до Реєстру посередників.

Особи, визначені в пункті 25 глави 4 розділу II Положення⁴, повинні пройти навчання до початку здійснення такою особою діяльності або виконання трудових обов'язків з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів (пункт 28 глави 4 розділу II Положення).

Також особи, зазначені вище, зобов'язані не менше одного разу на три роки з дня реєстрації в Реєстрі посередників або внесення до переліків працівників з реалізації проходити підвищення кваліфікації за відповідними програмами підвищення кваліфікації (частина шоста статті 84 Закону). З урахуванням положень частини четвертої статті 83 Закону тривалість підвищення кваліфікації має становити не менше 45 годин впродовж трьох років.

Навчальні програми страховиків та страхових посередників, за якими здійснюється підготовка та підвищення кваліфікації осіб, які підлягають навчанню, повинні включати перелік тем для навчання, розподіл тем за годинами та перелік тем для щорічного навчання, включаючи первинне навчання, завдання

⁴ До осіб, які здійснюють діяльність або виконують трудові обов'язки з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів та відповідно до вимог статей 83 та 84 Закону про страхування зобов'язані пройти навчання (підвищення кваліфікації), належать:

- 1) керівники з реалізації та працівники з реалізації страховика, які здійснюють реалізацію продуктів такого страховика;
- 2) керівники з реалізації та працівники з реалізації страховика, який авторизувався в Реєстрі посередників як страховий агент;
- 3) керівники з реалізації та працівники з реалізації страхового агента, субагента (крім фізичних осіб-підприємців, які не мають найманих працівників);
- 4) особа, відповідальна за діяльність з реалізації страхових продуктів додаткового страхового агента;
- 5) страхові агенти та субагенти – фізичні особи та фізичні особи-підприємці, які не мають найманих працівників;
- 6) страхові брокери – фізичні особи-підприємці, які не мають найманих працівників;
- 7) керівники з реалізації та працівники з реалізації страхового або перестрахового брокера (крім фізичних осіб-підприємців, які не мають найманих працівників).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

для тестування та порядок проведення тестування, критерії успішного тестування, та затверджуються внутрішніми документами страховика, страхового та/або перестрахового брокера або суб'єктами надання освітніх послуг (зкладами освіти) відповідно до законодавства України (пункт 30 глави 4 розділу II Положення).

Внутрішня політика (процедури, положення) страховика, передбачена частиною восьмою цієї статті, повинна включати, зокрема, порядок організації та проведення навчання страхових агентів, додаткових страхових агентів, субагентів, їх керівників з реалізації та працівників з реалізації, підвищення їхньої кваліфікації (пункт 4 частини дев'ятої статті 77 Закону).

Отже, питання проходження навчання (підвищення кваліфікації) страхових посередників, які здійснюють реалізацію різних типів страхових продуктів, та порядок підтвердження проходження такого навчання (підвищення кваліфікації) відповідно до вимог Закону та Положення, можуть бути врегульовані внутрішніми документами страховика.

У пункті 33 постанови Правління Національного банку України від 03.01.2025 № 2 “Про затвердження Положення про авторизацію страхових посередників та умови здійснення діяльності з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів” (далі – постанова) передбачено в перехідному періоді впровадження Реєстру посередників протягом 2025 року тривалість первинного навчання осіб, які мають намір здійснювати діяльність з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів, не менше ніж 15 академічних годин. Тому первинне навчання осіб, які мають намір здійснювати діяльність з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів, має бути проведено до 31.12.2025 з урахуванням вимог пункту 36 постанови.

Також страховики та страхові та/або перестрахові брокери мають здійснити реєстраційні дії, передбачені в пунктах 35 та 37 постанови.

Щодо питання 4.1 Листа.

У пункті 123 глави 13 розділу IV Положення визначено, що страховик повідомляє страхового агента, додаткового страхового агента, субагента про внесення змін до запису про таких посередників у Реєстрі посередників шляхом направлення такому страховому посереднику на адресу його електронної пошти, зазначеної у Реєстрі посередників, листа за підписом керівника страховика протягом трьох робочих днів із дня внесення змін до інформації в Реєстрі посередників.

Положення не містить окремого терміна “керівник страховика”, тому відповідно такий термін вживається в значенні, наведеному в частині першій статті 27 Закону (абзац вісімнадцятий пункту 2 глави 1 розділу I Положення).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

Таким чином, зазначений вище лист може бути підписаний керівником страховика, визначеним у частині першій статті 27 Закону, який має відповідні повноваження.

Щодо питань 4.2, 4.3, 4.9, 4.10 та 8.1 Листа.

Порядок надання доступу до публічного електронного кабінету заявника в Реєстрі посередників для подання документів в електронній формі для створювачів реєстрової інформації та публічних реєстраторів (крім публічних реєстраторів – працівників Національного банку) визначено в пункті 215 глави 26 розділу IX Положення, уключаючи процедуру реєстрації та автентифікації таких осіб програмними засобами Реєстру посередників.

Однак з огляду на те, що Реєстр посередників, як і Державний реєстр фінансових установ (далі – ДРФУ), ведеться засобами Комплексної інформаційної системи Національного банку України (далі – КІС НБУ), то відповідно страховикам, які включені до ДРФУ, не потрібно виконувати дії щодо створення публічного електронного кабінету в Реєстрі посередників.

З метою виконання вимог законодавства України в частині реєстрації страхових посередників для страховиків доопрацьовано особистий кабінет установи в КІС НБУ, який є публічним електронним кабінетом страховика (далі – кабінет страховика).

Наразі кабінет страховика містить додаткові розділи “Страхові посередники” та “Уповноважені співробітники”, у яких відповідно реалізовано можливість:

делегування співробітнику (співробітникам) страховика повноважень щодо здійснення зазначених реєстраційних дій в Реєстрі посередників;

визначення уповноважених представників страховика на здійснення дій створювача реєстрової інформації та/або публічного реєстратора;

реєстрації та внесення в Реєстр посередників записів про страхового агента, додаткового страхового агента, субагента страховика.

Отже, страховики мають можливість зареєструвати своїх страхових посередників у Реєстрі посередників, делегувавши повноваження щодо такої реєстрації своїм співробітникам та виконавши дії, передбачені в главі 12 розділу IV Положення, з урахуванням особливостей, визначених у пункті 22 постанови.

Щодо питань 4.4–4.8, 4.11–4.13, 4.15, 4.16 Листа.

У пункті 102 глави 12 розділу IV Положення передбачено, що страховик здійснює реєстрацію та внесення записів про страхового агента, додаткового страхового агента, субагента, реалізацію страхових продуктів якого здійснює такий посередник, до Реєстру посередників шляхом заповнення електронної заявки за формою, встановленою в додатку 1 до цього Положення, на підставі

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

наданих страховим агентом, додатковим страховим агентом, субагентом страховику інформації (даних) та документів (копій оригіналів документів).

Страховик здійснює реєстрацію та внесення запису до Реєстру посередників про страхового агента, додаткового страхового агента, субагента не пізніше 30 календарних днів у разі подання повного пакета документів та відповідності поданих ним документів (їх копій) вимогам, визначеним в пункті 107 глави 12 розділу IV цього Положення, вимогам Закону та цього Положення (пункт 108 глави 12 розділу IV Положення).

Відповідно до пункту 217 глави 26 розділу IX Положення публічний реєстратор – уповноважений представник страховика під час внесення до Реєстру посередників записів про страхового агента, додаткового страхового агента, субагента виконує повноваження, передбачені частиною другою статті 81 Закону про страхування, а також:

1) створює електронну заявку на підставі отриманих копій оригіналів документів від страхового агента, додаткового страхового агента, субагента або їх уповноважених осіб та перевіряє їх на відповідність вимогам Закону про страхування та цього Положення;

2) здійснює реєстраційні дії, якщо немає підстав для відмови у здійсненні реєстраційних дій.

Доопрацювання програмного забезпечення Реєстру посередників у частині імпорту інформації/даних щодо страхових посередників найближчим часом Національним банком не розглядається.

Перелік інформації, що вноситься до Реєстру посередників, визначена у статті 80 Закону, уключаючи інформацію про страхового посередника та його керівників з реалізації.

Страховий агент, додатковий страховий агент, субагент зобов'язані надавати страховику документи (їх копії) для підтвердження інформації, передбаченої частиною першою статті 80 Закону (пункт 105 глави 12 розділу IV Положення), а в пункті 107 глави 12 розділу IV Положення передбачено перелік документів, що підтверджують таку інформацію.

Страховик самостійно визначає порядок подання пакета документів, його повноту та відповідність поданих його страховим посередником документів (їх копій) вимогам, визначеним у пункті 107 глави 12 розділу IV Положення, вимогам Закону та Положення.

Звертаємо увагу, що в главі 12 розділу IV Положення не вимагається подання (завантаження) документів (їх копій), що надаються страховику страховим агентом, додатковим страховим агентом, субагентом для авторизації у Реєстрі посередників до кабінету страховика.

Страховик у разі подання страховим агентом, додатковим страховим агентом, субагентом копій документів відповідно до пункту 117 глави 13 розділу IV цього Положення протягом 15 робочих днів із дня подання документів,

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

уносить відповідні зміни до запису про страхового посередника в Реєстрі посередників за умови, що такі копії оригіналів документів подані в повному обсязі та відповідають вимогам законодавства України (пункт 119 глави 13 розділу IV цього Положення).

У пункті 25 глави 4 розділу II Положення визначено перелік осіб, які здійснюють діяльність або виконують трудові обов'язки з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів та відповідно до вимог статей 83 та 84 Закону про страхування зобов'язані пройти навчання (підвищення кваліфікації), зокрема цей перелік включає керівників з реалізації та працівників з реалізації страховика, страхового посередника та осіб, які прирівнюються до керівника з реалізації страхового посередника відповідно до цього Положення.

Отже, для внесення запису про страхового посередника до Реєстру посередників подається документ (свідоцтво, сертифікат, диплом), виданий страховиком, страховим посередником та/або суб'єктом надання освітніх послуг про проходження навчання (підвищення кваліфікації) за навчальними програмами, виданий фізичній особі, яка є керівником з реалізації страховика/страхового посередника або особою, які прирівнюються до керівника з реалізації страхового посередника відповідно до Положення.

У разі наявності в страхового посередника відокремлених підрозділів під час заповнення таблиці 8 електронної заявки, така інформація заповнюється за кожним таким підрозділом страхового посередника (пункт 11 Пояснень відповідно до додатка 1 до Положення щодо порядку подання та опис параметрів заповнення електронної заявки щодо заповнення таблиці 8).

Особливості здійснення реєстраційних дій у Реєстрі посередників до дати впровадження КСЗІ визначено в пунктах 22 та 23 постанови.

Отже, реєстрацію та внесення запису про страхового агента, додаткового страхового агента, субагента здійснює страховик через кабінет страховика, водночас реєстраційний номер страхового посередника в Реєстрі посередників присвоюється автоматично засобами програмного забезпечення цього Реєстру (пункт 15 Пояснень відповідно до додатка 1 до Положення щодо порядку подання та опис параметрів заповнення електронної заявки щодо заповнення таблиці 13).

Зі свого боку, страховик відповідно до частини сьомої статті 77 Закону зобов'язаний здійснювати контроль за відповідністю діяльності страхового агента, його керівників з реалізації та працівників з реалізації, додаткового страхового агента, його керівників з реалізації, субагента, його керівників з реалізації та працівників з реалізації вимогам цього Закону, інших актів законодавства, що регулюють діяльність з реалізації страхових продуктів, протягом строку дії договору з таким посередником.

Отже, контроль за достовірністю інформації про своїх посередників здійснює виключно страховик.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

Порядок контролю за достовірністю інформації про страхових посередників врегульовується внутрішньою політикою (процедурами, положеннями) страховика щодо порядку взаємодії та співпраці зі страховими агентами, додатковими страховими агентами, субагентами.

Щодо питань 4.17, 8.2–8.5 Листа.

У пункті 158 глави 17 розділу VI Положення передбачено, що страховик зобов'язаний вести перелік працівників з реалізації, які виконують трудові обов'язки з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів такого страховика, та розміщувати такий перелік на власному вебсайті.

У пункті 162 глави 17 розділу VI Положення передбачено, що повинен містити перелік працівників з реалізації страховика.

Водночас переліки працівників із реалізації страхового агента та субагента можуть надаватися страховиком шляхом розміщення у своєму переліку актуальних посилань на переліки працівників з реалізації таких страхових посередників, що ведуться таким страховим агентом та субагентом на їх власних вебсайтах (за наявності) відповідно до пункту 168 глави 18 розділу VI Положення.

Особа, зазначена в пункті 167 глави 18 розділу VI Положення⁵, вносить запис до переліку працівників з реалізації про працівника з реалізації не пізніше 10 робочих днів із дня призначення такої особи на посаду та/або укладення трудового або цивільно-правового договору та надання такою особою документів (їх копій), визначених у пункті 173 глави 18 розділу VI Положення, а також вносить протягом 10 робочих днів із дня виникнення змін до інформації такі зміни до переліку працівників з реалізації (пункт 174 глави 18 розділу VI Положення).

Отже, переліки працівників з реалізації страхового агента та субагента ведуться відповідно до вимог Положення такими посередниками і можуть розміщуватися на вебсайті страховика та/або страхового агента та субагента.

Також страховий агент та субагент зобов'язані надати інформацію про своїх керівників з реалізації та/або працівників з реалізації у порядку, визначеному у внутрішній політиці (процедурах, положеннях) щодо порядку взаємодії та співпраці із страховими агентами та субагентами страховика, реалізацію страхових продуктів якого здійснюють такі посередники (пункт 175 глави 18 розділу VI Положення).

Звертаємо увагу, що в пункті 37 постанови передбачені дії страховика щодо приведення діяльності своїх керівників з реалізації та працівників з реалізації до 30.09.2025 у відповідність до вимог Закону та Положення.

⁵ 167. Страховий агент – фізична особа-підприємець, що має найманих працівників, страховий агент - юридична особа, субагент – фізична особа-підприємець, які мають найманих працівників, субагент – юридична особа зобов'язані вести перелік своїх працівників з реалізації та надавати його страховику, страхові продукти якого реалізує такий посередник.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

Щодо питань 5.1–5.4 Листа.

Відповідно до підпункту 5 пункту 2 Положення про авторизацію страхових посередників страховий агент, додатковий страховий агент, який здійснює діяльність з реалізації страхових продуктів від імені та в інтересах кількох страховиків за винагороду за реалізацію страхових продуктів на підставі договорів із такими страховиками є мультиагентом (далі – мультиагент).

Отже, мультиагентом є страховий посередник, який здійснює діяльність з реалізації страхових продуктів більше ніж одного страховика на підставі договорів із такими страховиками.

Здійснити первинну реєстрацію мультиагента в Реєстрі посередників має право будь-який один страховик, реалізацію страхових продуктів якого здійснює такий посередник і який набуває статусу публічного реєстратора та створювача всього переліку реєстрової інформації стосовно такого мультиагента.

Після первинної реєстрації страхового посередника в Реєстрі страхових посередників інші страховики можуть доповнити запис про посередника інформацією про співпрацю з таким посередником, а саме в частині переліку страхових продуктів страховика, програмними засобами Реєстру посередників.

Відповідно до пункту 115 глави 13 розділу IV положення мультиагент для внесення змін до запису про нього в Реєстрі посередників у разі зміни інформації, передбаченої частиною першою статті 80 Закону про страхування, звертається до того страховика, який вносив запис про такого мультиагента до Реєстру посередників, або до страховика, визначеного як публічний реєстратор та створювач реєстрової інформації, засобами програмного забезпечення Реєстру посередників для такого мультиагента (у разі позбавлення статусу публічного реєстратора та створювача реєстрової інформації страховика, який вніс інформацію про такого мультиагента до Реєстру посередників).

Щодо питань 2.7, 6.1–6.4 Листа.

Страховий посередник, який отримує страхові та/або перестрахові премії та страхові та/або перестрахові виплати від клієнтів та/або страховиків, та/або перестраховиків, зобов'язаний мати такі окремі поточні рахунки в банку:

- 1) поточний рахунок для цілей провадження господарської діяльності;
- 2) поточний рахунок із спеціальним режимом використання для цілей зарахування та перерахування страхових та/або перестрахових премій та страхових та/або перестрахових виплат за договорами страхування та/або перестраховування, винагороди за реалізацію страховому посереднику (частина третя статті 69 Закону).

Закон не наділяє Національний банк повноваженнями визначати перелік банків, у яких страхові посередники мають право відкривати поточні рахунки із спеціальним режимом використання.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

Вимогами частини четвертої статті 64 Закону України “Про платіжні послуги” (далі – Закон про платіжні послуги) передбачено, що особи (в тому числі юридичні особи), визначені частинами першою–третьою цієї статті, мають право за власним вибором відкривати відповідні рахунки у будь-яких надавачів платіжних послуг, що мають право відкривати рахунки користувачам відповідно до Закону про платіжні послуги.

Згідно з частиною другою статті 1067 Цивільного кодексу України банк не має права відмовити у відкритті рахунка, вчинення відповідних операцій за яким передбачено законом, установчими документами банку та наданою йому ліцензією, крім випадків, коли банк не має можливості прийняти на банківське обслуговування або якщо така відмова допускається законом або банківськими правилами.

Ураховуючи вищевикладене, страховий посередник може звернутися до будь-якого банку для відкриття йому поточного рахунку із спеціальним режимом використання.

Стосовно використання вже наявного поточного рахунку страхового посередника як поточного рахунку зі спеціальним режимом використання, зазначаємо таке.

Відповідно до статті 63 Закону про платіжні послуги для виконання платіжних операцій з коштами (крім електронних грошей) банки мають право відкривати своїм клієнтам, зокрема, поточний рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту для зберігання коштів і виконання платіжних операцій відповідно до умов договору та вимог законодавства.

Згідно з пунктом 24 розділу I Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 29.07.2022 № 162 (зі змінами) (далі – Інструкція № 162), за поточними рахунками, що відкриваються банками клієнтам-резидентам у національній валюті, здійснюються платіжні операції відповідно до умов договору та вимог законодавства України.

Поточні рахунки із спеціальним режимом використання відкриваються у випадках, передбачених законами України або актами Кабінету Міністрів України (пункт 4¹ розділу I Інструкції № 162). Водночас перелік операцій, які здійснюються за цим рахунком, визначаються у законах України або актах Кабінету Міністрів України.

Отже, поточний рахунок і поточний рахунок зі спеціальним режимом використання є одним видом рахунку, проте вони є різними за режимом використання. Тому, Законом передбачено відкриття страховим посередником окремих поточних рахунків у банку, одним з яких є поточний рахунок із спеціальним режимом використання.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

Ураховуючи вищевикладене, у страхового посередника має бути поточний рахунок і поточний рахунок зі спеціальним режимом використання. Використання вже наявного поточного рахунку страхового посередника як поточного рахунку зі спеціальним режимом використання не передбачено.

Відповідно до вимог статті 72 Закону при здійсненні діяльності з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів отримувати страхові та/або перестрахові премії та страхові та/або перестрахові виплати за договорами страхування та/або перестраховування мають право такі страхові посередники (крім субагентів): – фізична особа-підприємець, – юридична особа, – представництво страхового та/або перестрахового брокера-нерезидента.

Отже, вимога щодо відкриття поточного рахунку із спеціальним режимом використання не поширюється на субагентів, оскільки такі особи не мають права отримувати страхові премії та виплати за договорами страхування (підпункт “г” пункту 2 частини першої статті 72 Закону).

Також слід врахувати, що винагорода страховому посереднику за реалізацію страхових та/або перестрахових продуктів, визначена у вигляді грошових коштів, уключаючи відсоток від страхового платежу, та відповідно до умов договору зі страховиком, перестраховиком або клієнтом, утримана за рахунок коштів, сплачених клієнтом на виконання договору страхування або перестраховування, зараховується / залишається на поточному рахунку зі спеціальним режимом використання такого посередника (пункт 53 глави 7 розділу II Положення).

Звертаємо увагу, що наявність у мультиагента декількох поточних рахунків зі спеціальним режимом використання страхового посередника не вимагається.

Додатково інформуємо, що Національний банк надіслав лист від 04.03.2025 № 33-0005/16522 з деталізованими роз’ясненнями банкам щодо відкриття поточних рахунків зі спеціальним режимом використання страховим посередникам відповідно до вимог Закону.

Щодо питання 7.1 Листа.

Частиною третьою статті 69 Закону визначено, що страховий посередник, який отримує страхові та/або перестрахові премії та страхові та/або перестрахові виплати від клієнтів та/або страховиків, та/або перестраховиків, зокрема зобов’язаний укласти договір страхування відповідальності страхового посередника на умовах, визначених Законом (пункт 4 частини першої статті 73, стаття 74 Закону). Зокрема, Закон визначає, що такий договір укладається за класом страхування 13 [страхування іншої відповідальності (крім визначеної у класах 10, 11, 12)].

Звертаємо увагу, що наявність у мультиагента кількох договорів страхування відповідальності страхового посередника не вимагається за умови покриття за таким договором страхування відповідальності за майнову шкоду,

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

заподіяну третім особам внаслідок помилки або необережності такого страхового посередника у процесі здійснення діяльності з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів усіх страховиків, з якими установлено відповідні правовідносини.

Щодо питання 9.1 Листа.

Підпунктами 20 та 37 частини першої статті 1 Закону визначено, хто є працівниками або керівниками з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів.

Частиною другою статті 76 Закону зазначено, що страховик зобов'язаний вести переліки своїх керівників з реалізації та працівників з реалізації, працівників з реалізації страхового агента та субагента, які реалізують його страхові продукти.

Також страховик зобов'язаний затвердити, запровадити та регулярно переглядати внутрішні політики та процедури щодо реалізації страхових та перестрахових продуктів його керівниками з реалізації та працівниками з реалізації з метою забезпечення виконання вимог, передбачених законодавством (частини п'ята–восьма статті 76 Закону).

Отже, порядок визначення переліку осіб та критерії віднесення працівників до керівників з реалізації та/або працівників з реалізації страховика з урахуванням вимог Закону врегульовується внутрішніми документами страховика відповідно до вимог частини восьмої статті 76 Закону та з урахуванням повноважень/функціоналу посад/посадових обов'язків працівників страховика.

Щодо питання 10.1 Листа.

У підпункті 4 пункту 163 глави 17 та підпункті 6 глави 18 розділу VI Положення визначено необхідність подання письмового запевнення працівника та/або керівника з реалізації про те, що така особа відповідає вимогам пунктів 1, 3 частини першої статті 73 Закону, яке може бути подане такими особами в довільній формі.

Щодо питання 10.2 Листа.

Страховий агент, додатковий страховий агент, субагент зобов'язані надавати страховику документи (їх копії) для підтвердження інформації, передбаченої частиною першою статті 80 Закону (пункт 105 глави 12 розділу IV Положення) і пунктом 107 глави 12 розділу IV Положення передбачено перелік документів, що підтверджують таку інформацію.

Так, зокрема, у підпункті 12 пунктом 107 глави 12 розділу IV Положення передбачено подання документа (довідки, листа) з інформацією про незастосування або наявність застосованих заходів впливу (про вид заходу

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56

впливу, реквізити рішення Національного банку про застосування заходу впливу та в разі оскарження такого рішення – найменування суду та прийняте судом рішення з посиланням на офіційний вебпортал судової влади України, на якому забезпечено безоплатний цілодобовий доступ до Єдиного державного реєстру судових рішень відповідно до Закону України “Про доступ до судових рішень”).

Звертаємо увагу, що документи (інформація), зазначені (зазначена) у підпункті 12 пункту 107 глави 12 розділу IV Положення, подаються (подається) у довільній формі страховим агентом, додатковим страховим агентом, субагентом страховику, і надання таких документів (інформації) Національним банком на запит страхових посередників не належить до компетенції Національного банку.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Перший заступник Голови

Катерина РОЖКОВА

Манько Ірина
Iryna.Manko@bank.gov.ua

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000001E030000C8850000

Дійсний до: 29.05.2025 15:32:05

Національний банк України

33-0005/21722

від 21.03.2025 14:56